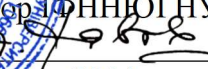


ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ



«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ІФННЮІ НУ «ОЮА»

проф.  Роман САВЧУК

«2» вересня 2024 р.

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО
ОК 23**

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
ступінь вищої освіти	бакалавр
галузь знань	08 Право
спеціальність	081 Право
освітня програма	Право

Розробники програми к.ю.н., доц. Джуган Вікторія Олегівна

Затверджено на засіданні кафедри цивільного та господарського права і процесу (протокол № 1 від 27.08.2024 р.)

В.о. завідувача кафедри цивільного та господарського права і процесу



Андрій РОМАНЮК

Начальник навчального відділу



Ірина ЯЦКІВ

Гарант освітньої програми



Роман САВЧУК

Науково-методична рада (протокол № 1 від 02.09 2024 р.)

Голова науково-методичної ради



Олег БЕЗНОСЮК

Заступник директора

Олег БЕЗНОСЮК

1.1. Анотація

Цивільне право є однією базових галузей національного права України, основною галуззю приватного права, що регулює майнові та особисті немайнові відносини між рівноправними учасниками. Воно охоплює відносини власності, зобов'язальні правовідносини, спадкові правовідносини, правовідносини у сфері інтелектуальної власності, реалізації та захисту особистих немайнових прав тощо. Актуальність його вивчення обумовлена як сферою правового регулювання, так і постійними змінами законодавства, що вимагає від правників високого рівня компетентності. Розуміння цивілістики має важливе значення для можливості забезпечення стабільності і порядку в економічному та соціальному розвитку держави.

Курс цивільного спрямований на засвоєння основних категорій цивільного права, критеріїв його відмежування від інших галузей, змісту різновидів цивільних правовідносин, а також формування здатності аналізувати цивільно-правові конструкції, здатності складати та аналізувати цивільно-правові договори та інші правочини, розуміти спадкові правовідносини, оцінювати ризики та розуміти механізм захисту цивільних прав та інтересів суб'єктів цивільного права. Засвоєння цього матеріалу становить предмет цивільного права та забезпечує фундаментальну підготовку для юридичної практики в сучасному суспільстві.

1.2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання освітнього компоненту «Цивільне право» є надати уявлення про цивілістику як концепт, який є основою регулювання цивільних (приватних) відносин у суспільстві. Глибоке засвоєння студентами даної дисципліни є необхідною умовою для формування юристів, зокрема майбутніх суддів, прокурорів, адвокатів, нотаріусів, юрисконсультів.

Завдання навчальної дисципліни «Цивільне право» полягають у наступному: розуміння поняття цивільного права як галузі права, його юридичної природи, категоріального апарату, принципів, джерел, функцій, предмета правового регулювання; вивчення методології правового регулювання цивільних правовідносин; співвідношення цивільного права з суміжними та іншими галузями права; формування знань про застосування механізму цивільно-правової охорони та захисту цивільних прав згідно з законодавством України; вивчення механізму застосування цивільно-правової відповідальності за порушення цивільного законодавства; розуміння студентами різних видів цивільних правовідносин (немайнових, речових, спадкових, відносин у сфері права інтелектуальної власності, договірних та позадоговірних) та особливостей їх правового регулювання; уміння студентів правильно розуміти та застосовувати норми цивільного законодавства в певній ситуації; сприяти зацікавленості у подальшому розвитку та вдосконаленні цивільного законодавства; допомогти глибоко зрозуміти сутність і значення європейських стандартів розвитку та функціонування цивільно-правових інститутів.

3. ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Поняття та джерела цивільного права України

Поняття цивільного права України. Місце цивільного права в системі галузей права України. Предмет та метод цивільного права. Функції та принципи цивільного права. Система та завдання цивільного права України. Поняття та структура цивільного законодавства України. Співвідношення галузевого та комплексного законодавства. Рекодифікація, кодифікація та інкорпорація як способи систематизації цивільного законодавства. Роль і місце Конституції України в структурі цивільного законодавства України. Цивільний кодекс України: структура та загальна характеристика. Роль судової практики в удосконаленні, тлумаченні та застосуванні цивільного законодавства України. Інші джерела цивільного права України. Застосування цивільного законодавства України за аналогією. Аналогія права і аналогія закону. Дія актів цивільного законодавства України. Дія цивільного законодавства в часі. Офіційне опублікування і вступ нормативного акта в силу. Дія цивільного законодавства в просторі і по колу осіб.

Тема 2. Поняття, зміст та види цивільних правовідносин

Поняття та особливості цивільних правовідносин. Елементи цивільних правовідносин. Поняття та зміст цивільної правоздатності. Поняття та зміст цивільної дієздатності. Склад учасників (суб'єктів) цивільного правовідношення. Об'єкти цивільних правовідносин. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Види цивільних правовідносин.

Тема 3. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

Фізична особа як суб'єкт цивільного права. Правосуб'єктність фізичної особи. Опіка та піклування. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою. Визнання фізичної особи безвісно зниклою за особливих обставин. Ознаки, що індивідуалізують правовий статус фізичної особи: ім'я та місце проживання фізичної особи. Акти цивільного стану. Банкрутство фізичної особи. Особливості цивільної правосуб'єктності підприємців. Банкрутство фізичної особи – підприємця.

Тема 4. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

Поняття та ознаки юридичної особи. Правоздатність юридичної особи. Дієздатність юридичної особи. Органи юридичної особи. Види юридичних осіб. Комерційні та некомерційні організації. Господарські товариства. Виробничі кооперативи. Державні та комунальні юридичні особи. Казенні та дочірні підприємства. Споживчі кооперативи. Громадські та релігійні організації. Благодійні та інші фонди. Об'єднання юридичних осіб. Порядок виникнення юридичної особи. Порядок припинення юридичної особи.

Тема 5. Публічно-правові утворення як суб'єкти цивільних правовідносин

Поняття, зміст та особливості цивільної правосуб'єктності публічно-правових утворень. Україна, її суб'єкти та утворення як особливі суб'єкти цивільного права. Органи та представники, через яких діє держава, Автономна

Республіка Крим, територіальні громади у цивільних відносинах та інші суб'єкти, визначені законодавством. Відповідальність публічно-правових утворень як суб'єктів цивільно-правових відносин.

Тема 6. Об'єкти цивільних правовідносин

Поняття та види об'єктів цивільних правовідносин. Матеріальні та нематеріальні блага як об'єкти цивільних правовідносин. Речі як об'єкти цивільних правовідносин. Гроші як об'єкти цивільних правовідносин. Цінні папери як об'єкти цивільних правовідносин. Види цінних паперів. Цифрові речі як об'єкти цивільних правовідносин. Майно як об'єкт цивільного обороту. Майнові права як об'єкти цивільних правовідносин. Дії, зокрема роботи та послуги як об'єкти цивільних правовідносин. Результати творчої діяльності та інформація як об'єкти цивільних правовідносин.

Тема 7. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин

Поняття та види юридичних фактів у цивільному праві. Дії та події як підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Юридичні склади. Поняття та види правочинів. Договори та односторонні правочини, їх класифікація. Умови дійсності правочинів. Форма правочину, наслідки її недотримання. Недійсність правочинів. Правові наслідки недійсності правочинів.

Тема 8. Представництво та довіреність

Поняття представництва. Підстави представництва. Правочини, які не може вчиняти представник. Передоручення. Види представництва. Представництво за законом. Комерційне представництво. Представництво за довіреністю. Поняття та форма довіреності. Припинення представництва за довіреністю. Відповідальність представника.

Тема 9. Здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків

Поняття здійснення суб'єктивного цивільного права та виконання суб'єктивного цивільного обов'язку. Принципи та гарантії здійснення суб'єктивних прав і виконання суб'єктивних обов'язків у цивільному праві. Способи здійснення цивільних прав і виконання цивільно-правових обов'язків. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав. Поняття та форми зловживання правом. Відмова в захисті цивільного права і наслідки її застосування.

Тема 10. Право на захист як суб'єктивне цивільне право

Поняття та зміст суб'єктивного права на захист. Способи захисту цивільних прав. Позасудові способи захисту цивільних прав, їхні основні особливості та види. Примусові заходи, застосовувані для захисту цивільних прав. Державно-примусові міри превентивного (попереджувального) характеру. Цивільно-правові санкції.

Тема 11. Цивільно-правова відповідальність

Поняття та особливості цивільно-правової відповідальності. Види цивільно-правової відповідальності. Підстави та умови цивільно-правової відповідальності. Поняття та склад цивільного правопорушення. Цивільно-правова відповідальність

за дії третіх осіб. Розмір цивільно-правової відповідальності. Принцип повноти цивільно-правової відповідальності. Форми цивільно-правової відповідальності. Неустойка та її види, співвідношення неустойки та збитків. Особливості відповідальності за порушення грошових зобов'язань. Межі цивільно-правової відповідальності. Зміна розміру цивільно-правової відповідальності. Ступінь вини суб'єктів правовідносин при визначенні розміру цивільно-правової відповідальності.

Тема 12. Строки здійснення та захисту цивільних прав і виконання цивільних обов'язків

Поняття та цивільно-правове значення строків та термінів. Види строків у цивільному праві, їхня класифікація. Строки виникнення та здійснення цивільних прав. Припинювальні строки, строки виконання цивільно-правових обов'язків. Строки захисту цивільних прав. Обчислення строків у цивільному праві. Початок і закінчення спливу строків. Поняття і значення позовної давності. Види строків позовної давності, застосування і обчислення строків позовної давності. Відновлення строку позовної давності. Наслідки спливу строку позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Тема 13. Загальні положення про право власності та інші речові права

Поняття та ознаки речового права. Види речових прав. Речові права в системі цивільних прав. Поняття власності та права власності. Право власності як інститут цивільного права. Право власності як речове право. Форми та види права власності. Зміст права власності. Довірча власність. Набуття права власності. Первісні та похідні способи набуття права власності. Цивільно-правовий режим безгосподарних речей. Поняття та значення набувальної давності. Момент виникнення права власності в набувача майна за договором. Припинення права власності. Підстави припинення права власності з волі власника. Випадки та порядок примусового вилучення майна у власника.

Тема 14. Право приватної власності

Поняття та зміст права приватної власності. Право приватної власності фізичних осіб. Об'єкти права власності фізичних осіб. Право власності фізичних осіб на земельні ділянки, житлові приміщення й інші види нерухомості. Приватизація житлових приміщень як підстава виникнення права власності фізичних осіб. Право власності фізичних осіб-підприємців. Право приватної власності юридичних осіб. Об'єкти права власності юридичних осіб. Право власності юридичних осіб на земельні ділянки, майнові комплекси й інші види нерухомості.

Особливості права власності господарських товариств і об'єднань. Право власності виробничих кооперативів. Право власності некомерційних організацій.

Тема 15. Спадкові правовідносини

Поняття та значення спадкування. Спадкоємство та його види. Підстави спадкування. Відкриття спадщини. Суб'єкти спадкування. Об'єкти спадкування. Спадкова маса. Заповідальний відказ.

Спадкування за заповітом. Поняття заповіту. Форма заповіту. Зміст заповіту. Заповідальний відказ. Зміна і скасування заповіту. Виконання заповіту. Спадкоємці за заповітом. Поняття, зміст і суб'єкти права на обов'язкову частку.

Спадкування за законом. Спадкоємці за законом, порядок закликання до спадкування. Частки спадкоємців за законом у спадковій масі. Спадкування за правом представлення.

Прийняття спадщини. Способи та термін прийняття спадщини. Спадкова трансмісія. Оформлення спадкових прав. Правові наслідки прийняття спадщини. Відповідальність спадкоємця за боргами спадкодавця. Розподіл спадкового майна. Охорона спадкового майна. Відмова від спадщини, її оформлення та правові наслідки. Відумерла спадщина. Спадковий договір.

Тема 16. Право публічної власності

Поняття та зміст права державної власності. Суб'єкти права державної власності. Об'єкти права державної власності. Правовий режим і об'єкти виключної державної власності. Поняття та значення приватизації державного майна. Об'єкти приватизації. Способи приватизації. Особливості приватизації майна державних підприємств.

Поняття права комунальної власності. Зміст права комунальної власності. Здійснення права комунальної власності. Набуття та припинення права комунальної власності. Первісні (первинні) та похідні (вторинні) способи набуття права комунальної власності. Підстави припинення права комунальної власності. Поняття та значення приватизації комунального майна. Об'єкти приватизації комунального майна. Способи приватизації. Особливості приватизації майна комунальних підприємств.

Тема 17. Право спільної власності

Поняття права спільної власності. Суб'єкти права спільної власності. Підстави виникнення права спільної власності. Види права спільної власності. Поняття та зміст права спільної часткової власності. Юридична природа частки учасника відносин спільної часткової власності (співвласника). Особливості здійснення права спільної часткової власності. Відчуження частки співвласника та переважне право купівлі його частки. Виділ частки співвласником. Розподіл спільного майна. Припинення спільної часткової власності. Право спільної сумісної власності громадян. Особливості виникнення, здійснення та припинення права спільної сумісної власності.

Тема 18. Обмежені речові права

Поняття обмежених речових прав. Обмежені речові права та право власності. Види обмежених речових прав.

Обмежені речові права на земельні ділянки та житлові приміщення. Особливості суб'єктного складу, змісту і здійснення цих видів обмежених речових прав. Право володіння. Сервітути. Емфітевзис. Суперфіцій. Право господарського відання. Право оперативного управління. Інші види обмежених речових прав.

Тема 19. Захист права власності та інших речових прав

Поняття захисту речових прав. Охорона і захист речових прав у цивільному праві. Види цивільно-правових способів захисту речових прав. Умови та підстави застосування речово-правових і зобов'язально-правових способів захисту речових прав.

Речово-правові позови. Витребування майна власником з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Добросовісне і недобросовісне володіння річчю, його цивільно-правове значення. Вимога про усунення порушень, не зв'язаних з позбавленням володіння (негаторний позов).

Використання віндикаційного та негаторного позовів для захисту обмежених речових прав. Речово-правовий захист володіння. Кондикційний позов. Прогібіторний позов.

Позов про визнання права власності чи іншого речового права, Вимога про звільнення майна з-під арешту (про виключення майна з опису). Позови до публічної влади про захист інтересів приватних осіб як суб'єктів речових прав.

Тема 20. Загальні положення про право інтелектуальної власності

Поняття та види інтелектуальної, творчої діяльності. Результати інтелектуальної, творчої діяльності як об'єкта правової охорони. Поняття права інтелектуальної власності. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності. Зміст права інтелектуальної власності. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Підстави виникнення права інтелектуальної власності. Джерела права інтелектуальної власності. Міжнародно-правова охорона інтелектуальної власності.

Тема 21. Авторське право та суміжні права

Поняття авторського права, його основні функції. Джерела авторського права. Міжнародно-правова охорона авторських прав.

Об'єкти авторського права. Критерії охороноздатності об'єктів авторського права. Види об'єктів авторського права. Результати, що не є об'єктами авторського права.

Суб'єкти авторського права Співавторство. Суб'єкти авторського права на службові твори. правонаступники та інші суб'єкти авторського права

Зміст суб'єктивного авторського права Особисті немайнові права автора Майнові права автора Межі авторських прав. Вільне використання результатів творчої діяльності. Термін дії авторського права

Захист авторських прав. Особливості цивільно-правового захисту особистих немайнових прав авторів.

Поняття та функції суміжних прав. Джерела суміжних прав. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав. Взаємозв'язок суміжних і авторських прав. Зміст суміжних прав виконавця, виробника фонограми, відеограми, організації мовлення. Вільне використання об'єктів суміжних прав. Термін дії суміжних прав. Захист суміжних прав.

Тема 22. Патентне право

Поняття патентного права. Джерела патентного права. Міжнародні патентно-правові конвенції. Поняття та умови патентоспроможності винаходу. Об'єкти

винаходу. Поняття та умови патентоспроможності корисної моделі. Поняття та умови патентоспроможності промислового зразка. Суб'єкти патентного права.

Оформлення прав на винахід, корисну модель і промисловий зразок. Поняття та значення патенту. Зміст заявки на видачу патенту. Експертиза заявки, її види. Видача патенту. Термін дії патенту.

Особисті немайнові права автора винаходу, корисної моделі, промислового зразка. Право авторства. Виключні права патентовласника. Захист прав авторів і патентовласників.

Тема 23. Виключні права на засоби індивідуалізації товарів і їхніх виробників

Поняття і зміст фірмового найменування. Реєстрація фірмового найменування та її цивільно-правове значення. Виключне право юридичної особи на фірмове найменування.

Поняття і види товарних знаків і знаків обслуговування. Оформлення прав на знаки для товарів та послуг. Виключне право на знаки для товарів та послуг.

Цивільно-правова охорона найменування місця походження товару.

Цивільно-правова відповідальність за незаконне використання знаків для товарів та послуг і найменування місця походження товару.

Тема 24. Поняття та види особистих немайнових прав

Поняття і види особистих немайнових відносин, регульованих цивільним правом. Поняття і значення особистих немайнових прав у цивільному праві. Зміст особистих немайнових прав. Види особистих немайнових прав.

Особисті немайнові права громадян, спрямовані на індивідуалізацію особистості, забезпечення особистої недоторканності, охорону таємниці особистого життя.

Особливості здійснення і захисту особистих немайнових прав у цивільному праві.

Особисті немайнові права фізичної особи, що забезпечують природне існування фізичної особи. Особисті немайнові права фізичної особи, що забезпечують її соціальне буття.

Особисті немайнові права юридичної особи.

Тема 25. Цивільно-правова охорона особистих немайнових прав

Поняття охорони та захисту особистих немайнових прав. Форми та способи захисту порушених особистих немайнових прав. Види способів захисту особистих немайнових прав.

Поняття і зміст права на захист честі, гідності і ділової репутації громадян і юридичних осіб. Честь, гідність і ділова репутація як об'єкти цивільно-правового захисту. Відмінності відомостей, що ганьблять честь, гідність і ділову репутацію особи, від наклепу і дифамації. Цивільно-правові способи захисту честі, гідності і ділової репутації. Умови і наслідки задоволення позову про захист честі, гідності і ділової репутації.

Цивільно-правова охорона індивідуальної волі й особистої недоторканності громадян. Поняття, зміст і цивільно-правова охорона прав громадянина на ім'я,

недоторканність зовнішнього вигляду, зображення, тілесну недоторканність, охорону життя і здоров'я, здорове навколишнє середовище.

Цивільно-правова охорона таємниці особистого життя громадян. Поняття, зміст і цивільно-правова охорона прав громадянина на недоторканність житла на особисті документи, на таємницю особистого життя.

Тема 26. Загальні положення про зобов'язання. Способи забезпечення виконання зобов'язань. Відповідальність за порушення зобов'язань

Поняття зобов'язання. Види зобов'язань та система зобов'язального права. Особливості зобов'язань, що виникають при здійсненні підприємницької діяльності. Грошові зобов'язання. Елементи зобов'язань. Зміст зобов'язання. Підстави виникнення зобов'язань, їх класифікація. Суб'єкти зобов'язань. Об'єкт зобов'язань. Зміна зобов'язань. Припинення зобов'язань. Загальна характеристика способів забезпечення виконання зобов'язань. Класифікація способів забезпечення виконання зобов'язань. Цивільно-правова відповідальність за невиконання зобов'язань. Форми цивільно-правової відповідальності за невиконання зобов'язань.

Тема 27. Цивільно-правовий договір

Поняття та значення цивільно-правового договору. Свобода договору. Зміст договору. Істотні та інші умови договорів. Тлумачення договору. Класифікація договорів. Майнові та організаційні договори. Змішані договори. Публічний договір та договір приєднання. Укладення договорів. Зміна договорів. Розірвання договорів. Правові наслідки недотримання встановленої законом форми договору.

Тема 28. Договори купівлі-продажу, поставки, міни, дарування

Загальні положення про купівлю-продаж. Захист прав споживачів. Види договору купівлі-продажу. Роздрібна купівля-продаж. Види договору роздрібної купівлі-продажу. Купівля-продаж нерухомості. Договір міжнародної (зовнішньоторговельної) купівлі-продажу. Договір поставки та його значення. Види договору поставки. Особливості купівлі-продажу на товарних біржах. Особливості договору поставки товарів для державних потреб. Особливості договору енергопостачання. Контрактація сільськогосподарської продукції. Договір міни. Особливості зовнішньоторговельного бартеру. Договір дарування.

Тема 29. Договір ренти у цивільному праві

Поняття договору ренти. Сторони у договорі ренти. Зміст договору ренти. Різновиди договору ренти. Форма ренти. Розмір ренти. Припинення договору ренти.

Тема 30. Договір довічного утримання

Поняття договору довічного утримання (догляду). Форма договору довічного утримання (догляду). Сторони у договорі довічного утримання (догляду). Зміст договору довічного утримання (догляду). Особливості укладення договору довічного утримання (догляду) щодо майна, що є у спільній сумісній власності. Припинення договору довічного утримання (догляду).

Тема 31. Договір найму (оренди)

Договір найму (оренди). Договір оренди державного та комунального майна. Правове регулювання договору прокату. Найм (оренда) земельної ділянки. Договір лізингу. Інші види договору оренди (найму).

Тема 32. Договір найму (оренди) житла

Поняття житлового законодавства. Поняття договору найму житла. Права та обов'язки сторін договору найму житла. Зміна договору найму житла. Приватизація житла. Припинення договору найму житла.

Тема 33. Договір позички

Поняття договору позички. Форма договору позички. Сторони договору позички. Зміст договору позички. Розірвання договору позички. Припинення договору позички.

Тема 34. Договір підряду

Поняття та значення договору підряду. Види договору підряду. Побутовий підряд. Поняття та значення договору будівельного підряду. Джерела правового регулювання підрядних відносин у будівництві.

Тема 35. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт

Поняття та значення договору на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Форма договору на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Зміст договору на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт. Наслідки неможливості досягнення результату. Припинення договору на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Тема 36. Договір про надання послуг

Поняття договору про надання послуг. Сторони в договорі про надання послуг. Плата та строк договору про надання послуг. Зміст договору про надання послуг. Види договору про надання послуг.

Тема 37. Транспортні договори

Поняття та види транспортних зобов'язань. Система транспортних договорів. Договори про організацію перевезень вантажів. Договори перевезення пасажирів і багажу. Договір буксирування.

Особливості договору перевезення вантажу на різних видах транспорту. Договір залізничного перевезення вантажів. Договір повітряного перевезення вантажів. Договір повітряного чартеру. Договір морського перевезення вантажів. Договір чартеру. Договір перевезення вантажів по внутрішніх водних шляхах. Договір автомобільного перевезення вантажів. Договір перевезення вантажів у прямому змішаному сполученні.

Договір перевезення трубопровідним транспортом.

Відповідальність за порушення транспортних зобов'язань.

Тема 38. Договір зберігання

Поняття договору зберігання. Підстави виникнення договору зберігання. Зміст договору зберігання. Зберігання за законом. Зберігання на товарному складі. Спеціальні види зберігання.

Тема 39. Страхові зобов'язання

Соціально-економічна суть страхування та його правове регулювання. Функції страхування. Поняття страхового зобов'язання. Основні страхові поняття. Класи страхування. Договір страхування. Договір співстрахування. Перестрахування.

Тема 40. Договір доручення, комісії, управління майном

Поняття та значення договору доручення. Особисте виконання договору доручення. Наслідки припинення договору доручення. Поняття, зміст та виконання договору комісії. Особливості окремих видів комісії. Поняття, зміст та виконання договору управління майном.

Тема 41. Договір позики

Поняття договору позики. Сторони договору позики. Форма договору позики. Зміст договору позики. Наслідки порушення договору позики позичальником. Припинення договору позики.

Тема 42. Кредитно-рахункові відносини

Поняття кредитно-розрахункових відносин. Банківська система України. Правова природа та поняття кредитного договору. Комерційний кредит. Поняття договору банківського вкладу. Поняття договору банківського рахунку.

Тема 43. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності

Поняття договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Види договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Поняття ліцензійного договору. Типовий ліцензійний договір. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності. Інший правочин щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.

Тема 44. Договір комерційної концесії

Поняття договору комерційної концесії. Предмет договору комерційної концесії. Сторони договору комерційної концесії. Договір комерційної субконцесії. Права та обов'язки сторін за договором комерційної концесії.

Тема 45. Договір про спільну діяльність

Загальна характеристика зобов'язань за спільною діяльністю. Види зобов'язань за спільною діяльністю та підстави їх виникнення. Поняття договору простого товариства. Сторони договору простого товариства. Відповідальність

учасників за спільними зобов'язаннями. Виділення долі учасника на вимогу його кредитора.

Тема 46. Зобов'язання, що виникають з публічної обіцянки винагороди

Право на публічну обіцянку винагороди без оголошення конкурсу. Припинення зобов'язання у зв'язку з публічною обіцянкою винагороди. Публічна обіцянка винагороди за результатами конкурсу. Особливості оцінювання результатів інтелектуальної, творчої діяльності, які подані на конкурс.

Тема 47. Зобов'язання із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення

Поняття зобов'язань із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Відшкодування витрат, понесених особою у зв'язку із вчиненням нею дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Тема 48. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування та створення загрози здоров'ю та життю фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи

Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування майна фізичної або юридичної особи. Зобов'язання, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з рятуванням майна іншої особи. Поняття зобов'язань, що виникають внаслідок створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або юридичної особи. Наслідки неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної або юридичної особи.

Тема 49. Зобов'язання із заподіяння шкоди

Загальні положення про відшкодування шкоди. Спеціальні випадки відшкодування завданої шкоди. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою, неповнолітньою або недієздатною особою. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.

Тема 50. Зобов'язання з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави

Поняття зобов'язань з набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Повернення в натурі безпідставно набутого майна. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання.

Тема 51. Поняття сімейного права

Поняття сімейного права як науки, підгалузі права та правової дисципліни. Предмет, метод і система сімейного права. Поняття, ознаки та склад сімейних правовідносин. Завдання та принципи сімейного права. Джерела сімейного права. Дія сімейного права. Строки в сімейному праві.

Тема 52. Поняття сім'ї

Поняття, ознаки та функції сім'ї. Поняття споріднення та свояцтва. Види сімей. Право особи на сім'ю. Підстави виникнення прав та обов'язків сім'ї. Права та обов'язки сім'ї. Відповідальність за виховання дітей.

Тема 53. Шлюб

Поняття та ознаки шлюбу. Порядок та умови укладення шлюбу. Шлюбний вік. Право на шлюб. Реєстрація шлюбу. Правові наслідки реєстрації шлюбу. Недійсність шлюбу. Правові наслідки недійсності шлюбу. Припинення шлюбу. Правові наслідки розірвання шлюбу. Підстави та порядок поновлення шлюбу. Встановлення режиму окремого проживання подружжя та його правові наслідки. Фактичні шлюбні відносини.

Тема 54. Правовідносини подружжя та дітей

Загальна характеристика особистих немайнових прав і обов'язків подружжя. Види особистих немайнових прав та прав і обов'язків подружжя. Загальна характеристика майнових правовідносин подружжя. Правовий режим майна подружжя. Поділ спільного майна подружжя. Правовий режим майна фактичного подружжя. Загальні підстави виникнення прав і обов'язків батьків та дітей. Особисті немайнові права та обов'язки батьків та дітей. Правовідносини батьків та дітей щодо утримання.

Тема 55. Аліментні зобов'язання подружжя

Поняття та загальні підстави виникнення аліментних зобов'язань подружжя. Аліментні зобов'язання колишнього подружжя. Припинення, обмеження або позбавлення права на утримання одного з подружжя. Спеціальні підстави для стягнення аліментів. Право на утримання фактичного подружжя. Аліментні зобов'язання батьків і дітей. Обов'язок матері, батька утримувати дитину. Способи виконання батьками обов'язку утримувати дитину. Визначення розміру аліментів і часу, з якого вони присуджуються. Участь батьків у додаткових витратах на дитину. Обов'язок батьків утримувати повнолітніх дітей. Обов'язок дітей утримувати батьків та його виконання.

Тема 56. Влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування

Поняття, умови, порядок та правові наслідки усиновлення. Визнання усиновлення недійсним. Скасування усиновлення. Позбавлення усиновлювача батьківських прав. Поняття опіки та піклування над дітьми. Права дитини, над якою встановлено опіку та піклування. Права та обов'язки опікунів та піклувальників. Припинення опіки та піклування над дітьми. Звільнення опікуна та піклувальника дитини від їх обов'язків. Патронат над дітьми.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна:

1. Аврамова О.Е., Вакулович Е.В., Горбенко А.С. та ін.. Цивільне право. Особлива частина: навч. посіб.; за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя, О. Є. Кухарєва; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2023. 420с.
2. Аврамова О.Е. Цивільне право. Загальна частина: навч. посіб.; за заг. ред. С.О. Сліпченка, О.Л. Зайцева; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2022. 332 с.
3. Антонюк У.В., Джуган В.О. Цивільне право: теорія і практика: навчально-методичний посібник для студентів заочної форми навчання. Івано-Франківськ: видавник Голіней, 2024. 125 с.
4. Антонюк У.В., Джуган В.О. Цивільне право: теорія і практика: навчально-методичний посібник для студентів денної форми навчання. Івано-Франківськ: видавник Голіней, 2023. 109 с.
5. Баранова Л.Н., Дуденко Т.В. та ін. Цивільне право України: підруч. Частина загальна; за ред. проф. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: 2024. 568 с.
6. Борисова В.І., Іванова К.Ю., Карнаух Б.П., Ходико Ю.Є. Цивільне право України: навчальний посібник для складання вступного випробування в магістратуру у формі ЗНО. К.: Право, 2021. 396 с.
7. Вавженчук С. Я. Договірне право : підручник : у 2 т. Т. І. Харків: Право, 2022. 632 с.
8. Грабар Н.М., Парасюк В.М., Парасюк М.В. Цивільне право України (загальна частина) (у схемах і таблицях): навчальний посібник. Львів: Растр-7, 2020. 364 с.
9. Грабар Н.М., Парасюк В.М., Парасюк М.В. Цивільне право України (Особлива частина) (у схемах та таблицях): навч. посіб. Львів: Растр-7, 2021. 467 с.
10. Давидова І.В., Харитонов Є.О. Цивільне право України: посібник для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. Одеса: Гельветика, 2021. 388 с.
11. Джуган В.О. Цивільне право. Загальна частина: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання. Івано-Франківський навчально-науковий юридичний інститут НУ «ОЮА». Івано-Франківськ: видавник Голіней, 2024. 180 с.
12. Джуган В.О. Цивільне право. Особлива частина: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія». Івано-Франківськ: видавник Голіней, 2024. 210 с.
13. Дзера О.В. Договірне право України. Загальна частина: навчальний посібник. К.: Юрінком Інтер, 2022. 896 с.
14. Дзера О.В. Цивільно-правова наука і практика. Збірник науково-правових (консультативних, експертних висновків). К.: Алерта, 2023. 572 с.
15. Кіріяк О.В., Пацурківський Ю.П., Гудима-Підвербецька М.М. Цивільне право (загальна частина): навчальний посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.

16. Коротюк О.В. Спадщина з іноземним елементом: практичний посібник. К.: ОВК, 2023. 236 с.
17. Кухарев О.Є. Спадкове право України: підручник. К.: Алерта, 2020. 362 с.
18. Мічурін Є.О. Цивільне право. Загальна частина: навчальний посібник для підготовки до іспитів. Харків: Право, 2022. 234 с.
19. Мічурін Є.О., Шишка О.Р. Цивільне право. Альбом схем: навч. посіб.: у 2 ч. Ч. 1. Вид. 6-те, перероблене. Харків : Право, 2022. 220 с.
20. Мічурін Є.О., Шишка О.Р. Цивільне право. Альбом схем: навч. посіб.: у 2 ч. Ч. 2. Вид. 6-те, перероблене. Харків: Право, 2022. 250 с.
21. Никифорок В.М., Процьків Н.М. Цивільне право України (особлива частина): навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.
22. Спасибо-Фатєєва І.В. Право власності. Способи захисту крізь призму судової практики: монографія. – Х.: ЕКУС, 2023. 616 с.
23. Спасибо-Фатєєва І.В. Цивільне право. Загальна частина: курс лекцій. Х.: ЕКУС, 2021. 448 с.
24. Спасибо-Фатєєва І.В. Цивільне право. Особлива частина. Х.: ЕКУС, 2022. 640 с.
25. Тетарчук І. Цивільне право України: навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: Центр навчальної літератури, 2021. 228 с.
26. Тетарчук І., Дяків Т. Зобов'язальне право України: навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: Центр навчальної літератури, 2021. 192 с.
27. Чернега В. М. Актуальні проблеми цивільного права та процесу: навчальний посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2024. 254 с.

Нормативні акти:

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
2. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.
3. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
5. Земельний кодекс від 15 жовтня 2001 р. № 2768-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2768-14>.
6. Кодекс торговельного мореплавства України від 23 травня 1995 р. № 176/95-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/176/95-%D0%B2%D1%80>.
7. Кодекс України з процедур з банкрутства 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2597-19>.
8. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3393-17>.
9. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.
10. Основи законодавства України про охорону здоров'я: закон України від 19 листопада 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12/card2#Card>.

11. Про автомобільний транспорт: закон України від 05 квітня 2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2344-14#Text>.
 12. Про авторське право і суміжні права: закон України від 01 грудня 2022 р. № 2811-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2811-20>.
 13. Про архітектурну діяльність: закон України від 20 травня 1999 р. № 687-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/687-14>.
 14. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: закон України від 21 грудня 2017 р. № 2258-V III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2258-19>.
 15. Про банки і банківську діяльність: закон України від 07 грудня 2000 р. № 2121-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2121-14>.
 16. Про благодійну діяльність та благодійні організації: закон України від 05 липня 2012 р. № 5073-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/5073-17>.
 17. Про залізничний транспорт: закон України від 04 липня 1996 р. № 273/96-BP URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/273/96-%D0%B2%D1%80>.
 18. Про оренду землі: закон України від 06 жовтня 1998 р. № 161-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/161-14>.
 19. Про охорону дитинства: закон України від 26 квітня 2001 р. № 2402-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2402-14>.
- Про страхування: закон України від 18.11.2021 р. № 1909-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1909-20>.

Підручники, посібники, наукові праці

1. Джуган В.О. Цивільне право. Особлива частина: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія». Івано-Франківськ: видавник Голіней, 2024. 210 с. (
2. Джуган В.О. Цивільне право. Загальна частина: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання. Івано-Франківський навчально-науковий юридичний інститут НУ «ОЮА». Івано-Франківськ: видавник Голіней, 2024. 180 с.
3. Антонюк У.В., Джуган В.О. Цивільне право: теорія і практика: навчально-методичний посібник для студентів заочної форми навчання. Івано-Франківськ: видавник Голіней, 2024. 125 с.
4. Антонюк У.В., Джуган В.О. Цивільне право: теорія і практика: навчально-методичний посібник для студентів денної форми навчання. Івано-Франківськ: видавник Голіней, 2023. 109 с.
5. Антонюк У.В., Джуган В.О. Практикум "Право інтелектуальної власності": Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2023. 90 с.
6. Джуган В.О. Цивільне та сімейне право. Особлива частина: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання Івано-Франківського юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія». Івано-Франківськ. Івано-Франківський юридичний інститут НУ «ОЮА». Івано-Франківськ: видавник Голіней, 2022. 240 с.
7. Джуган В.О. Цивільне право. Загальна частина: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання. Івано-Франківський

юридичний інститут НУ «ОЮА». Івано-Франківськ: видавник Голіней, 2021. 200 с.

4.2. Допоміжна література:

1. Борисова В.І. Оновлення цивільного кодексу України: зміни до загальних положень про юридичну особу. *Нове українське право*. 2023. № 1. С. 40-47.
2. Великанова М.М. Правові наслідки недійсності правочинів: реституція чи кондиція? *Нове українське право*. 2023. № 1. С. 54-59.
3. Ворожінський Я.В. Актуальні питання інституту визнання необґрунтованими активів. *Київський часопис права*, 2021. № 4. С. 94-102.
4. Дзера І.О. Санкції у цивільному праві України: проблеми теорії та судової практики. Київ: Дакор, 2022. 540 с.
5. Дзера І.О. Система цивільно-правових санкцій у загальній частині Цивільного кодексу України. *ВІСНИК Київського національного університету імені Тараса Шевченка*, 2020. С. 17-23.
6. Добрянська Н.В. Особливості укладення цивільно-правових договорів в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*, 2024. Том 35 (74). № 3. С. 32-36.
7. Карпенко Р.В. Еволюція речового права України. *Право і суспільство*. 2024. Т. 1. № 1. С. 49-53.
8. Кіріяк О. Співвідношення понять «термін» і «момент у часі» за цивільним законодавством України. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 3. С.32-36.
9. Кройтор В.А. Особливості визнання спадщини відумерлою в доктрині цивільного права та практиці правозастосування *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. №5. С. 182-187.
10. Крук Є.В. Гарантії притягнення суб'єктів вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення до цивільно-правової відповідальності. *Актуальні проблеми держави і права*, 2022. № 93. С. 11-19.
11. «Оновлення цивільного кодексу України: формування підходів»: колективна монографія. За ред. проф. Довгерта А.С. і проф. Харитонova Є.О. Одеса: Гельветика, 2020.-674с.
12. Подвірна О.В. Строки та терміни у цивільному праві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 8. С. 66-68.
13. Панченко С. В. Принципи здійснення цивільних прав у динаміці договірних зобов'язань. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. №5. С. 204-209.
14. Панченко С. В. Особливості здійснення цивільних прав учасників ц договорів купівлі-продажу. *Аналітично-порівняльне правознавство*, 2024. № 6. С. 270-276.
15. Федосєв П. Поняття та сутність у сфері оновлення цивільного законодавства України. *Юридичний вісник*. 2021. № 5. С. 71-77.
16. Цибань А.А. До питання цивільно-правової відповідальності за порушення виконання договору про надання послуг із централізованого опалення. *Київський часопис права*, 2022. №4. С. 143-148.
17. Чаплик І. Ознаки реквізиції за цивільним законодавством України. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні: матеріали V*

Всеукраїнської науково-практичної конференції, 10 грудня 2021 р. м Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. С. 384-387.

18. Якубівський І.Є. Цивільно-правовий режим об'єктів, згенерованих штучним інтелектом. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Серія ПРАВО. 2024. № 82: ч.1. С. 355-361.

4.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. <http://www.rada.gov.ua> Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
2. <http://www.kmu.gov.ua> Урядовий портал – єдиний веб-портал органів виконавчої влади України
3. <https://ombudsman.gov.ua> – Уповноважений Верховної Ради з прав людини
4. <http://www.minjust.gov.ua> - Міністерство юстиції України
5. <https://supreme.court.gov.ua> – Верховний Суд
6. <https://ccu.gov.ua/index.php> - Конституційний Суд України
7. <http://lib.rada.gov.ua> – Бібліотека Верховної Ради України
8. <http://www.lsl.lviv.ua> – Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника
9. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського

4.4. Міжнародні видання:

1. JCLS *Journal of Civil Law Studies*.
2. Civil Law Commentaries.
3. Harvard Civil Rights – Civil Liberties Law Review.